

LEVÉL SZÁSZFALVI LÁSZLÓ ÁLLAMTITKÁR ÚR RÉSZÉRE

Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium

Budapest, 2010. szeptember 27.

Igen Tisztelt Államtitkár úr!

Néhány nappal ezelőtt a jövő évi költségvetés szakmai előkészítése érdekében kerestük fel hivatalában, az Egyházi Könyvtárak Egyesülése megbízásából. Örömmel fogadtuk az ún. „saláta-törvény” hírét és ezzel kapcsolatban felkérését alábbi javaslataink megfogalmazására.

A 90-es évek végén könyvtáraink jelentős fejlődésnek indultak, szolgáltatásaikat, infrastruktúrájukat és állományukat jelentősen bővítették. Bekapcsolódtak az országos könyvtári hálózatba, elektronikus és hagyományos szolgáltatási rendszerekbe. A megnövekedett feladatok nagyobb anyagi forrásokat is igényelnek. Az egyházi gyűjtemények fenntartása két pilléren támaszkodik: az állam által a mindenkori költségvetésben biztosított gyűjteményi támogatásra, és az egyházi fenntartók kiegészítő támogatására. Ezen kívül feladataink egy részét pályázatok segítségével tudjuk elvégezni. **Az elmúlt években jelentős elvonásokat szenvedtünk (pl. 2005-2006 között 40%-kal csökkent a támogatás).** Ez a szolgáltatások szűkítését, összevonásokat, a gyűjtemények hanyatlását eredményezte. Az egyházi iskolákat ért megvonáshoz képest összegében kevesebb, de arányaiban jóval nagyobb hátrány ért bennünket. Ezért is indokolt, hogy az éves gyűjteményi támogatás reálértékében elérje a 2004-es 800 millió Ft-os szintet. Ilyen reálértékű támogatással az állam nagy számú, külön-

leges értékű könyvtár, levéltár és múzeum anyagi fenntartását biztosítaná.

A pályázatoknak kiemelkedő szerepe van az egyházi gyűjtemények megóvásában, hatékony, korszerű működtetésében. Sajnos a pályázatok jelentős köréből kimaradtak az egyházi gyűjtemények a pályázók körének szűkítése, vagy a támogatások az utófinanszírozott jellege miatt.

Gyűjteményeinkben, az utóbbi években szinte megszűnt az állomány tervszerű gyarapítása. A létszámhiány mellett ezen a területen a legjelentősebb az egyházi gyűjtemények hátránya a világi könyvtárakkal szemben. Az 1997. évi CXL. tv. 70.§ rendelkezik a nyilvános könyvtárak **érdekeltségnövelő dokumentumvásárlási támogatásáról.** A törvény alapján valamennyi, a nyilvános könyvtárak jegyzékén szereplő könyvtár jogosult erre a támogatásra. **Intézményeink azonban technikai és adminisztratív okokból nem részesülhettek ebből a támogatási forrásból,** holott nyilvános státuszuknál fogva ugyanazokat a szolgáltatásokat vállalták és végzik, mint világi társaik. Hasonló a helyzet az **Országos Dokumentumellátási Rendszerben** könyvtárközi kölcsönzést végző könyvtárak esetében is. Ugyanazt a szolgáltatást végzik, mint világi társaik, azonban az ehhez rendelt támogatási forrásokból rendre kimaradnak egyházi státuszuk miatt. Az érdekeltségnövelő támogatás az olvasók számára elsődleges fontosságú

területen, az új dokumentumok beszerzése és szolgáltatása terén csökkentenék az egyházi könyvtárak lemaradását.

Az egyházi **könyvtárak szakmai dolgozóit** szintén **hátrányos megkülönböztetés éri a „világi” könyvtárakban dolgozó kollégákhoz képest. 2006 előtt az egyházi gyűjtemények dolgozóit ugyanazok a jogok, juttatások és illetményrendszer illette meg, mint a állami, önkormányzati fenntartású intézmények alkalmazottait.** A 2004. évi CXXXV. törvény a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről a következőképpen rendelkezett az egyházi gyűjtemények dolgozóinak juttatásairól:

30.§. (11) A normatív hozzájárulásban és támogatásban részesülő nem állami fenntartású intézmény, valamint a működéséhez rendszeres központi költségvetési támogatásban részesülő, jogi személyiséggel rendelkező közgyűjtemény a munkavállalók számára legalább a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 55-80. §-aiban megállapított, a munkaidőre, pihenőidőre, előmeneteli és illetményrendszerre vonatkozó feltételeket köteles biztosítani.

Sajnálatos módon ezt a rendelkezést a 2006-tól már nem tartalmazza a költségvetési törvények. **Kérjük, hogy a költségvetés biztosítsa annak jogszabályi és anyagi hátterét, hogy fenntartóink (egészségügytől a gyűjteményekig) minden szakterületen az állami alkalmazottakéval azonos feltételeket kínálhassanak,** azaz a szektorsemleges támogatás megvalósítása érdekében **kérjük a „kvázi közalkalmazotti” státusz helyreállítását.**

Az 1997. évi CXL. tv. rendelkezik a tudományos kutatói munkakörben dolgozó kollégák bérpótlékáról is. Az egy-

házi gyűjtemények a náluk őrzött muzeális dokumentumokra tekintettel különleges felkészültséget igényelnek, sok esetben tudományos műhelyek. Több gyűjteményben dolgoznak tudományos fokozattal rendelkező, rendszeresen kutató-publikáló, jelentős tudományos eredményeket közkinccsá tevő munkatársak. A nekik járó bérkiegészítést azonban a fenntartó nem tudja biztosítani, így alkalmazásuk, és a kutatások folytatása bizonytalanná vált.

javaslatainkat az alábbiakkal indokoljuk: Az információhoz való jog, alkotmányos alapjog. Az információ egy jól körülhatárolt körét a teológia, egyház- és helytörténet területein, elsősorban az egyházi könyvtárak tudják biztosítani az állampolgároknak. Így az egyházi gyűjtemények ellehetetlenülése az alkotmányos jog sérülésével jár. Könyvtáraink jelentős számban őrzik a nemzeti kulturális örökség részét képező dokumentumokat is. Kódexeket, ősnymtatványokat, a magyar könyvnyomtatás és művelődéstörténet kincseit. Ezek megőrzése közérdek. Helytörténeti, egyháztörténeti gyűjteményeink megkerülhetetlenek a kutatók számára. Ezt jelzi a folyamatos érdeklődés is. Muzeális teremkönyvtáraink jelentősen hozzájárulnak az ország turisztikai kínálatához, így a kérdésnek nemzetgazdasági vonatkozásai is vannak. Mindezek indokolják, hogy az egyházi könyvtárak ugyanazokkal a jogokkal és lehetőségekkel vehessenek részt a könyvtári életben, mint az állami fenntartású intézmények. Sajnos az elmúlt években gyűjteményeink esélyegyenlősége újra és újra csorbat szenvedett mind anyagi, mind jogi tekintetben.

Végezetül hangsúlyozzuk, hogy a kulturális örökség védelmének általános

szempontjai szerint is elsődleges fontosságú, hogy a mindenkori gyűjteményi támogatás az eddigiekhez hasonlóan különösen szerepeljen az állam költségvetésében.

Reméljük, hogy a felsorolt problémák megszüntetése megtörténik, és az egyházi gyűjtemények ismét felzárkózhatnak, és újra betölthetik azt a szerepet a nemzeti

művelődés szolgálatában, amit az elmúlt évtizedekben, évszázadokban vállaltak.

Budapest, 2010. szeptember 27.

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
elnöksége nevében
Baranya Péter elnök

